

AN BLANŠAR FRANSIS MIZIO SERŽ BLOK

ENCIKLOPEDIJA BUNTOVNIKA,

neposlušnika i ostalih revolucionara

Galilej

Luter King

Frojd

Če Gevara

Marija Kiri

Rembo

Bik Koji Sedi

Spartak

Kreativni centar

An Blanšar, Fransis Mizio, Serž Blok
 ENCIKLOPEDIJA BUNTOVNIKA, NEPOSLUŠNIKA I OSTALIH REVOLUCIONARA

Naslov originala:
 Anne Blanchard, Francis Mizio, Serge Bloch
 L'ENCYCLOPÉDIE DES REBELLES, INSOUMIS ET AUTRES RÉVOLUTIONNAIRES

Copyright © Éditions Gallimard Jeunesse, 2009

Za izdanje na srpskom jeziku © Kreativni centar, 2010

Prevela s francuskog:
 Gordana Breberina

Urednik:
 Ljiljana Marinković

Lektura:
 Mirjana Delić

Izdaje:
 Kreativni centar, Beograd, Gradištanska 8
 tel.: 011 / 38 20 464, 38 20 483, 24 40 659
 www.kreativnicentar.rs
 e-mail: info@kreativnicentar.rs

Štampano u Maleziji

Tiraž:
 2.000

ISBN: 978-86-7781-755-8

CIP – Katalogizacija u publikaciji
 Narodna biblioteka Srbije, Beograd
 929(100)(031.053.2)

БЛАНШАР, Ан
 Enciklopedija buntovnika, neposlušnika
 i ostalih revolucionara / An Blanšar, Fransis
 Mizio, Serž Blok ; [prevela s francuskog
 Gordana Breberina]. – Beograd : Kreativni
 centar, 2010 (mys). – 119 str. : ilustr. ;
 27 cm

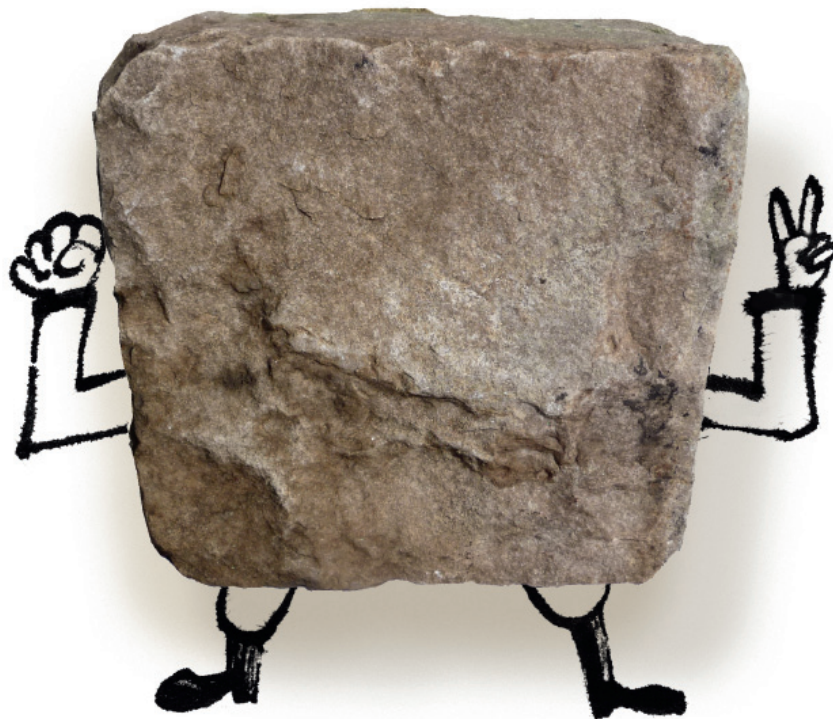
Prevod dela: L'encyclopédie des rebelles,
 insoumis et autres révolutionnaires / Anne
 Blanchard, Francis Mizio, Serge Bloch. –
 Tiraž 2.000. – Autori: str. [122]. –
 Bibliografija: str. 110–113. – Registar.

ISBN 978-86-7781-755-8
 1. Мизио, Франсис [аутор] 2. Блок, Серж,
 1956– [илустратор]
 а) Славне личности — Енциклопедије за децу
 COBISS.SR-ID 173673228

AN BLANŠAR FRANSIS MIZIO SERŽ BLOK

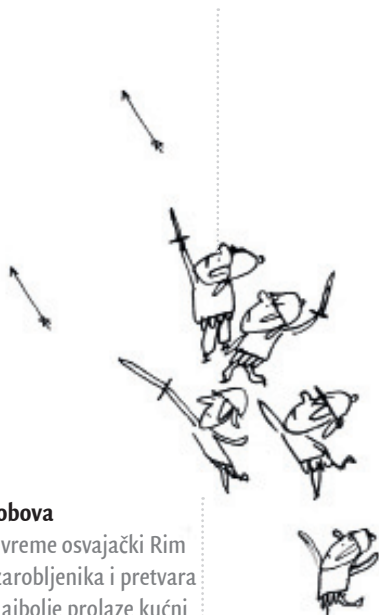
ENCIKLOPEDIJA BUNTOVNIKA,

neposlušnika i ostalih revolucionara

Kreativni centar

SPARTAK

Tri ustanka robova

U Spartakovo vreme osvajački Rim uvećava broj zarobljenika i pretvara ih u robove. Najbolje prolaze kućni robovi u gradovima i gladijatori. Većina njih radi na selu, u službi senatora, koji uzalud zavode strahovladu – pobune su sve češće. U drugoj polovini II veka p. n. e. Rimljani vode pravi pravcati rat protiv robova – njihov vođa je čak proglašen za kralja. Kasnije 40.000 ustanika pustoši Siciliju. Rimljanima će trebati pune tri godine da savladaju najupornije pobunjenike i njima nahrane divlje zveri. Spartak podiže prvi i najkrvaviji „ustanak robova“. On je toliko isprepadao Rim da je njegovo ime na latinskom vekovima bilo psovka!

Ne znamo maltene ništa o tom čuvenom robu, koji je na filmskom platnu poprimio lik Kirka Dagleasa, a zbog koga je Rim drhtao kao lovorov list. Rođen je kao slobodan čovek u Grčkoj. Zarobljen je i prisilno regrutovan u rimsku vojsku, odakle dezertira, da bi ponovo bio uhvaćen, a zatim prodat jednom trgovcu, izvesnom Batijatu. Ovaj će ga pretvoriti u gladijatora i terati da učestvuje u predstavama u Kapui, južno od prestonice Carstva.

Rim već ima iskustva sa ustancima robova i obično ih brzo uguši. Sa Spartakom će biti potpuno drugačije. U isti mah blag i strog, okrutan, maštovit i hrabar, on ima vrlo veliki uticaj na svoje drugove, kažu grčki istoričari. A žena mu je vračara i ume da tumači snove!

Jednog dana Spartak uspeva da ubedi sedamdeset drugova iz cirkusa da pobjegnu pošto su se prethodno dokopali ražnjeva i velikih kuhinjskih noževa (osnovna mera opreza: gladijatori vežbaju s lažnim bodežima). Igrom slučaja, čim su se našli napolju, naleću na kola puna oružja, i to pravog... Nedelju dana kasnije bilo ih je stotinak, mesec dana posle toga 10.000, a kroz godinu dana ni manje ni više nego 150.000.

S Kriksom i Oinomajem, svojim drugovima Galima, Spartak redom pljačka ceo kraj i tako nabavlja oružje i namirnice, koje deli ljudima na ravne časti (vrlo popularna mera). Dok Spartak i njegovi ljudi napreduju ka Rimu, usput im se na svakom koraku pridružuju robovi i siromašni ratari. Uzalud su latifundisti opremili privatne milicije da se bore protiv njih – ustanici ostaju neuhvatljivi. Latifundisti su primorani

SPARTAK (oko 100–71. g. p. n. e.)
preduvodio je 73. godine p. n. e. najpoznatiji
ustanak robova u Rimu. Organizovao je marš
na prestonicu i skoro tri godine držao u šahu
tamošnje vlasti i vojsku

GALILEJ

Zemlja se okreće oko Sunca,

a kretanje zvezda samo je prividno zbog činjenice da se Zemlja okreće i oko svoje ose – Poljak Kopernik bio je uveren u to već 1506. Njegove ideje protivreče tvrdnjama crkve, po kojoj je nepokretna Zemlja u središtu kosmosa, dok se planete okreću oko nje. Kopernikov model, koji je ispravan, nazvan je heliocentričnim i toliko je uzdrmao nauku da se govori o *kopernikanskom obrtu*. Ali naučnik je bio oprezan – knjiga koju je posvetio papi i u kojoj je izložio svoja istraživanja objavljena je na dan njegove smrti! A svoje teze opisao je kao *matematičke pretpostavke bez stvarnih osnova*. Monah Đordano Bruno, koji je tvrdio da je univerzum beskonačan i da postoje i drugi planetarni sistemi, platio je svoju odvažnost 1600. godine na lomači u Rimu.

Šta radi neko ko je iz Pize, grada u kojem Krivi toranj izgleda kao da će svakog časa da se sruši? Gleda uvis. I tako mu neminovno padaju na pamet razne ideje. Pogotovo ako je genije, kakav je bio Galileo Galilei, zvani Galilej.

U početku namerava da postane lekar, ali se dvoumi pošto je nadaren i za matematiku i fiziku. Njegova rešenost je utoliko više poljuljana što ga veoma zanimaju klaćenje lusteru i zakoni slobodnog pada. Na kraju odlučuje da uzima časove matematike kod Ostilija Ričija (nastavnika na dvoru toskanskog vojvode), a usput se upoznaje i sa arhitekturom, perspektivom, mehanikom... Medicina ga, zapravo, sve manje privlači i, kad napuni dvadeset jednu godinu, vraća se kući s namerom da se ne bavi ničim ozbiljnim. Ipak, pošto je promućuran, Galilej ubrzo pravi vagu (na osnovu antičkog modela) za merenje količine zlata ili srebra u legurama. Rezultat – nije stekao ni bogatstvo, ni slavu, ali mu ipak odaju priznanje.

U dvadeset petoj godini postaje profesor matematike, što ima i svoje dobre strane – plata jeste skromna, ali ima dovoljno slobodnog vremena. Može da se bavi svim i svačim i da prodaje uglomere, kompase... Već razmišlja o budućnosti – ako hoće da se posveti istraživanjima, trebaće mu novac i mecene. Ali sreća mu se osmehuje.

Mletačka Republika, jedno od malobrojnih mesta u Evropi gde je odnos prema crkvi nešto slobodniji, traži Galilejevo mišljenje u vezi s plovidbom gondola. Da bi joj odgovorio, on 1609. pravi teleskop – durbin nastao pošto me je prosvetlila

GALILEJ (1564–1642),
italijanski naučnik, tvrdio je i dokazao
ono što je u to vreme bilo samo teorija
– u središtu našeg univerzuma nalazi
se Sunce, a ne Zemlja. Crkva ga je
zbog toga osudila

SIGMUND FROJD

Koliko smo napredovali!

U srednjem veku bi me spalili, a sada se zadovoljavaju spaljivanjem mojih knjiga, komentariše Frojd. On izaziva sablazan kada dokazuje da ljude, uprkos prividu koji društvo stvara, pokreću nasilnost i nagoni. Frojdov pesimizam potvrdila je velika klanica – Prvi svetski rat – u kojoj učestvuju trojica njegovih sinova. Ali polazeći od pretpostavke da reč može da bude instrument koji omogućava da iskustvo postane manje mučno, on takođe vraća veru u čovečanstvo: *Svetlije je kad neko govori*, rekao je Frojdu jedan dečak i to ga je navelo na razmišljanje...

– Izvolite, ležite. Sve nam lepo objasnite. Hmmm, krenite od početka, molim vas...

– Nas trojica smo raspršili čovekove zablude. Kopernik mu je objasnio da nije centar svemira (težak udarac...). Darwin ga je onda naterao da se pomiri s tim da je samo rođak majmuna (nimalo prijatno...). A ja sam dokazao zašto u glavama ... he, he, he ... majmunskih rođaka stvari nikad ne funkcionišu onako kako treba. I za društvo je to bilo nepodnošljivo. Ja, unausstehlich! Da, nepodnošljivo!

– Dobro... I šta još?

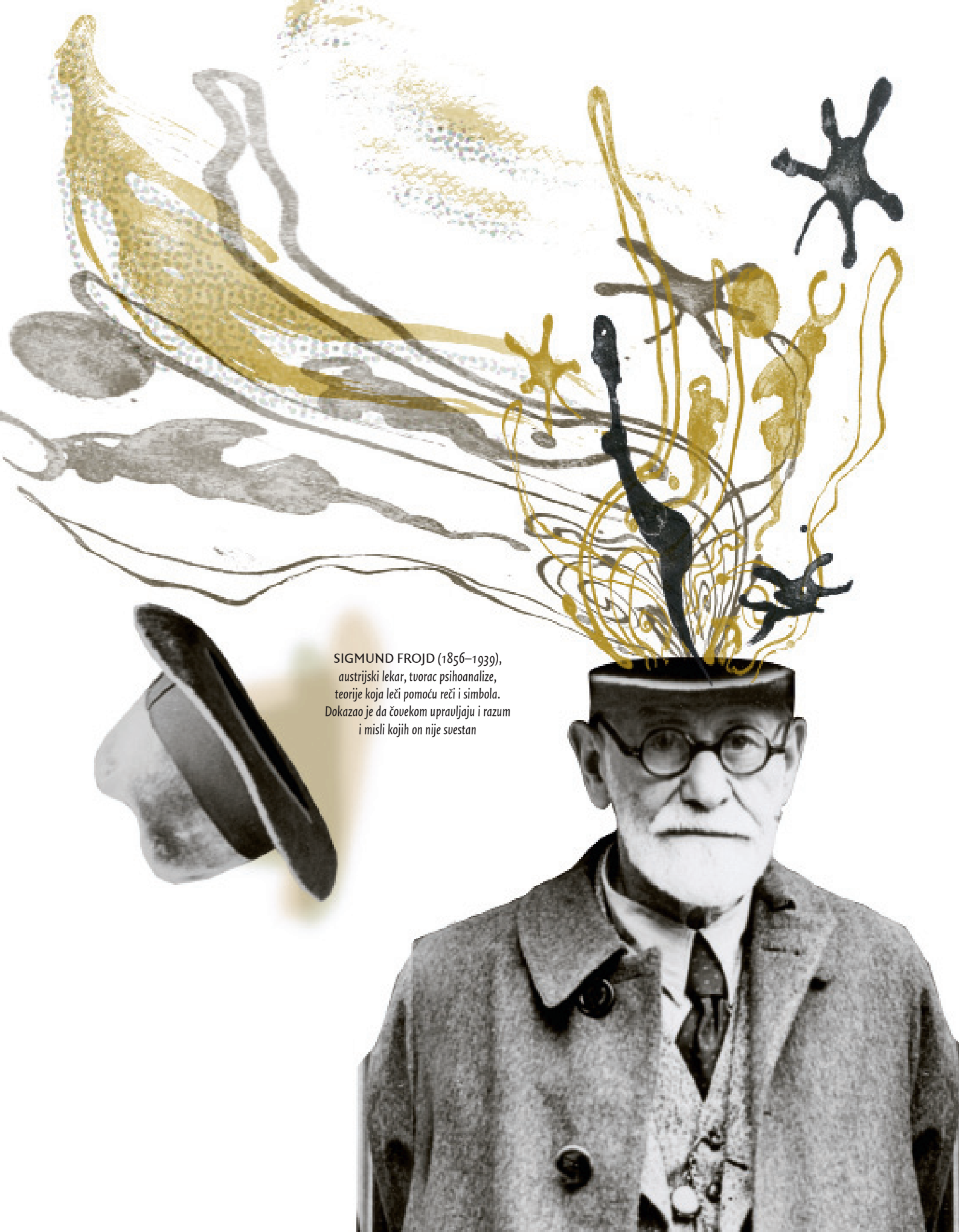
– Pomoću svoje teorije, psihoanalize, objasnio sam da smo tako nerazumni zbog svojih želja, prohteva...

– Hm... Kažu da ste upozorili da nam donosite kugu, da ubuduće ništa više neće biti isto... Ali pošto se i sami toliko zanimete za detinjstvo, pričajte nam malo o svom...

– Rođen sam 1856. u jednoj varošici u Austrougarskom carstvu... Moj otac ... u njemu je bilo mešavine duboke mudrosti i neusiljene mašte, on je odigrao veliku ulogu u mom životu. Imao sam pet sestara i dvojicu braće. Bio sam majčin ljubimac. Ona me je naučila da smo prah i da ćemo se u prah vratiti... Njih dvoje, moji dragi roditelji, nadenuli su mi grozno ime: Sigizmund Šlomo. Promenio sam ga u Sigmund, što znači zaštita i pobeda. Moj otac, trgovac tkaninama, bankrotirao je. Preselili smo se u Beč, živeli smo u bedi.

– Dobro... A kako je bilo u školi?

– Niko to ne bi pretpostavio kad me vidi ... ali već sam u školi bio među najzagriženijim opozicionarima; uvek sam bio tu kad je trebalo braniti neku ekstremnu ideju i uglavnom sam bio spreman da platim za nju. Bio sam odličan đak. Čitanje jednog Geteovog eseja o prirodi, Ach, was ein Mann! (Ah, kakav genije!),

SIGMUND FROJD (1856–1939),
austrijski lekar, tvorac psihoanalize,
teorije koja leči pomoću reči i simbola.
Dokazao je da čovekom upravljaju i razum
i misli kojih on nije svestan

ENCIKLOPEDIJA BUNTOVNIKA,

neposlušnika i ostalih revolucionara

Žorž Sand
Fransoa Vijon
Lav Trocki

Ahenaton
Gandi
Roza Luksemburg
itd.

Nisu bili zadovoljni svetom... Iz temelja su ga preobrazili ili su pokušali to da učine!

Robovi, vojnici i obični ljudi koji su rekli NE tiranima i ugnjetačima. Mislioci i pisci koji su se borili protiv nejednakosti ili nepravde. Naučnici i umetnici koji su preispitivali načela, pomerali granice.

Zavirimo s blagonaklonošću u detinjstvo tih buntovnika. Pozabavimo se na duhovit način pitanjima koja su sebi postavljali u mladosti. Otkrijmo ključne periode u njihovim životima da bismo shvatili na koji način su ta slavna imena ostavila trag.

An Blanšar
Fransis Mizio
Serž Blok

Iz iste edicije:

ISBN 978-86-7781-755-8

9 788677 817558

www.kreativnicentar.rs